

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/651/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5815203313
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5815203313.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: C. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., X. R. XXX, proti odporcovi: H. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., B. XXXX/XX-XX, o zrušenie vyživovacej povinnosti voči plnoletému dieťaťu, v konaní o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/165/2015-25 zo dňa 25. augusta 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 5C/165/2015-25 zo dňa 25. augusta 2015 zrušuje a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi určenú mu rozsudkom Okresného súdu Námestovo zo dňa 02.05.2011 č. k. 8C/58/2010-87, počnúc dňom 06.03.2015. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch svojho rozhodnutia okresný súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ návrhom podaným súdu dňa 28.05.2015 žiadal, aby súd zrušil vyživovaciu povinnosť voči odporcovi ku dňu 01.09.2012 z dôvodu, že odporca pracuje v Rakúsku, ukončil štúdium na Spojenej škole v Nižnej 31.08.2012, je teda sebestačný a dokáže sa sám živiť.

Na základe vykonaného dokazovania okresný súd mal preukázané, že navrhovateľovi bola určená vyživovacia povinnosť voči odporcovi naposledy rozsudkom Okresného súdu Námestovo zo dňa 02.05.2011 č. k. 8C/58/2010-87, právoplatným dňa 23.06.2011 tak, že počnúc dňom 23.05.2010 bol navrhovateľ povinný prispievať na výživu odporcu sumou 90,00 Eur mesačne do 01.09.2010, v sume 100,00 Eur od 01.09.2010 do 01.02.2011 a v sume 90,00 Eur mesačne od 01.02.2011 do budúca. Odporca dňa 31.08.2012 ukončil stredoškolské štúdium na Spojenej škole Nižná a ďalším štúdiom sa nepripravuje na budúce povolanie. V súčasnosti je odporca evidovaný v evidencii nezamestnaných od 25.03.2015 a jeho evidencia trvá, je bez nároku na dávku v hmotnej núdzi. Pracuje na dohodu o vykonaní práce s dosiahnutou mzdou 119,51 Eur. Odporca teda nadobudol schopnosť sám sa živiť.

V súlade so zisteným skutkovým stavom a s poukazom na ust. § 62 ods. 1 a § 78 ods. 2 Zákona o rodine okresný súd návrhu vyhovel. Mal za preukázané, že odporca je plnoletý, ukončil stredoškolské štúdium a v súčasnosti uzatvoril Dohodu o vykonaní práce na skúšobnú dobu troch mesiacov, z ktorej dostáva mzdu, čím získal schopnosť sám sa živiť a zarobiť finančné prostriedky na úhradu základných životných potrieb. Vyživovaciu povinnosť súd zrušil počnúc nadobudnutím schopnosti odporcu sa živiť, t. j. dňom 06.03.2015.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 150 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože si náhradu neuplatňoval a ani z obsahu spisu nevyplýva, že by mu nejaké trovy konania vznikli. Súd prihliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré vzhliadol v charaktere konania, ktorým je zrušenie vyživovacej povinnosti medzi otcom a plnoletým synom.

O súdnom poplatku súd nerozhodoval, keďže konanie je vecne oslobodené od poplatku s poukazom na ust. § 4 ods. 1 písm. g) Zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý nesúhlasil s určením dátumu, od ktorého súd zrušil vyživovaciu povinnosť, t. j. deň 06.03.2015. Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, súd vykonaným dokazovaním zistil, že odporca ukončil stredoškolské štúdium dňa 31.08.2012. V súčasnosti je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 25.03.2015. Z odôvodnenia rozsudku nie je ale vôbec zrejmé, ako súd dospel k dátumu zrušenia vyživovacej povinnosti od 06.03.2015. Namietal tiež skutočnosť, že z odôvodnenia rozsudku nie je známe, čo robil odporca medzi ukončením štúdia na strednej škole a zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 25.03.2015 (či vykonával nejakú zárobkovú činnosť alebo či bol nezamestnaný, a teda schopný živiť sa sám), hoci je to dôležité pre rozhodnutie. Ohľadom tejto skutočnosti navrhol vykonať dokazovanie okrem iného výsluchom odporcu, a to vo svojom podaní zo dňa 30.07.2015. Stále trval na tom, že odporca nadobudol schopnosť živiť sa sám počnúc dňom 01.09.2012. V nadväznosti na uvedené, žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že súd jeho vyživovaciu povinnosť voči odporcovi zruší späťne ku dňu 01.09.2012.

Odporca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ak súd prvého stupňa v konaní postupoval v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku tým, že vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd musí v každom prípade jeho rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutia súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ súd náležite neodôvodní svoje rozhodnutie, osobitne také, ktorým ukladá nejakú povinnosť, odníme účastníkovi konania právo konať pred súdom, čo je jeden z dôvodov pre zrušenie rozhodnutia v odvolacom konaní (§ 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.).

Z uvedeného vyplýva, že súd je povinný pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí dodržať základné obsahové požiadavky formulované v ust. § 157 ods. 2 O.s.p.. Odôvodnenie je koncipované tak, aby jasne, stručne a zrozumiteľne v sebe zahrnulo všetky náležitosti uvedeného zákonného ustanovenia - vymedzenie predmetu konania, dôkaznej situácie a jej právne posúdenie. Súd je pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia viazaný predovšetkým požiadavkou stručnosti, presnosti ako aj základnými princípmi logického myslenia.

V prvom rade sa žiada poznamenať, že predmetom návrhu na začatie konania bolo zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi, ktorý je plnoletým dieťaťom navrhovateľa. Uvedené konanie je jednoznačne konaním návrhovým a sporovým; uplatnia sa na neho všetky princípy platné pre

kontradiktórne konania, kde je vždy na navrhovateľovi, aby preukázal tvrdený nárok. Iniciatíva súdu v dokazovaní je možná len pri aplikácii ust. § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p., ktoré treba vykladať prísne reštriktívne. Vykonanie dôkazu nenavrhnutého účastníkom tak prichádza do úvahy iba v prípade, ak bez tohto ďalšieho dokazovania nemožno rozhodnúť vo veci samej. V zmysle uvedeného potom nemožno použiť predpisy, pravidlá a princípy typické pre konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa. V konaní o výživnom na plnoleté dieťa vystupujú ako účastníci navrhovateľ a odporca, títo sú štandardnými sporovými stranami, ktoré sú povinné podľa § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p. označiť dôkazy na podporu ich tvrdení.

Výživné stanovuje súd podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania. Po rozhodnutí môže dôjsť k zmene odôvodnených potrieb oprávneného (v súvislosti s pribúdajúcim vekom, začínajúcou školskou dochádzkou, prípravou na budúce povolanie, atď.), môže nastať i zmena v možnostiach a schopnostiach povinného (napr. v dôsledku zmeny zárobku, pribudnutia vyživovacej povinnosti atď.). Ak sa tak stane, je možné previesť novú úpravu výšky výživného, a to buď jeho zvýšením alebo znížením alebo dokonca zrušením vyživovacej povinnosti. Zmena rozsudku v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je prípustná od doby, kedy došlo k zmene pomerov. Zmena pomerov sa musí týkať skutočností, na ktorých bolo založené predchádzajúce rozhodnutie o rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu.

Teleológia § 62 ods. 1 Zákona o rodine (citovaného v napadnutom rozhodnutí) je zásadne postavená na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách a je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti a pod.), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si ponesie samé. Zmyslom a účelom teda je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť. Súd skúma, či je oprávnená požiadavka na zrušenie vyživovacej povinnosti, prípadne, či nedochádza k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci (nezáujem sa zamestnať, hoci aj na čiastočný úväzok alebo prijať brigádnicú prácu). Pri rozhodovaní o zrušení výživného (vyživovacej povinnosti) súd berie do úvahy aj kritérium dobrých mravov, avšak iba v prípade plnoletých detí.

Prax súdov v súvislosti so zánikom (zrušením) výživného vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa a z tohto hľadiska nepovažovala za relevantné napr. ďalšie štúdium na vysokej škole, ktoré nie je riadnym pokračovaním v štúdiu. Dieťa totiž môže získať ukončením jedného štúdia predpoklady na výkon povolania. Je však nepochybné, že je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Treba brať do úvahy situáciu na trhu práce, existenciu širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, doplnenie jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikáciu, nadstavbu, zahraničné sťaže, potrebu zvyšovania kvalifikácie. Pri hodnotení otázky prípravy na budúce povolanie je nutné skúmať aj prípadné zavinené a bezdôvodné prerušenie štúdia, ktoré sa tak nadmerne predlžuje; tento stav nemôže ísť na ťarchu povinného rodiča, ktorý by tak vynakladal prostriedky v neobmedzenom čase len z dôvodu pasívneho prístupu dieťaťa k svojej budúcnosti.

V posudzovanej veci sa navrhovateľ domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči odporcovi dňom 01.09.2012, ktorým dňom odporca ukončil štúdium na Spojenej škole Nižná, o čom navrhovateľ predložil dôkaz, potvrdenie školy zo dňa 05.03.2015. Poukázal na to, že má informácie o tom, že odporca pracuje v Rakúsku, je sebestačný a dokáže sa sám živiť. Keďže bližšie informácie o odporcovi navrhovateľ nemal, podaním zo dňa 30.07.2015 (č. I. 22) navrhol vykonať dôkaz výsluchom odporcu, či od ukončenia štúdia vykonával zárobkovú činnosť, resp. od kedy je evidovaný na úrade práce.

Závery okresného súdu vyjadrené v odôvodnení napadnutého rozsudku považoval odvolací súd za predčasné, nedostatočné, ba až rozporné. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom odporcu, avšak vôbec sa nezameral na riadne objasnenie (z hľadiska časového i vecného) a posúdenie, či a od kedy je odporca schopný sám sa živiť. Z obsahu návrhu je zrejmé, že odporca ukončil štúdium dňa 31.08.2012, pričom dôvody, pre ktoré sa odporca zaevidoval na úrade práce až dňa 25.03.2015 zostali nevysvetlené. Keďže sa jedná o obdobie viac ako dvoch rokov, treba prisvedčiť argumentom navrhovateľa, ktorý poukazyval na to, že práve skončenie sústavného vzdelávania je okolnosťou, ktorá

má viesť k zrušeniu vyživovacej povinnosti; k tomu treba dodať, že uvedené platí s podmienkou, že u dieťaťa - odporcu neexistujú osobitné okolnosti, ktoré by musel preukázať on.

Odvolačný súd zároveň akcentuje skutočnosť, že dokazovanie v sporovom konaní je prísne regulované princípom, že každé tvrdenie účastníka musí byť dokazované priamo ním, pričom súd je oprávnený pri vykonávaní dôkazov pôsobiť len ako usmerňujúci faktor tak, aby priebeh konania kopíroval predmet žaloby. Ak teda navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že jeho syn už má objektívnu možnosť živiť sa, potom bolo úlohou súdu pri výsluchu odporcu klásť otázky smerujúce k objasneniu práve tejto skutočnosti.

Pokiaľ prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie na tom, že odporca od ukončenia štúdia t. j. od 31.08.2012 do 06.03.2015 jednoducho nepracoval, bez skúmania dôvodu tohto stavu, potom nedostatočne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil, ktorá skutočnosť musela viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. V zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 163 ods. 1 O.s.p. je možné pristúpiť k zmene rozhodnutia o výživnom (zníženie alebo zrušenie vyživovacej povinnosti), na rozdiel od určenia výživného, ktoré možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania, ak nejde o výživné pre maloleté deti, vždy od okamihu, kedy sa zmenili pomery (okolnosti rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti). Keďže navrhovateľ sa domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti dňom 01.09.2012, bude potrebné dôsledne sa zaoberať navrhovateľom vymedzeným rozhodným obdobím.

Nad rámec odvolací súd dáva do pozornosti, že z hľadiska vymedzeného predmetu konania (zrušenie vyživovacej povinnosti od 01.09.2012) bude potrebné súdnym rozhodnutím pokryť celé žalované obdobie, aby bolo možné konštatovať, že súd rozhodol o celom predmete konania.

Ak sa súd prvého stupňa sa dostatočne nevysporiadal s právnou stránkou veci a rozsudok riadne neodôvodnil, potom si taký súd nesplnil ústavne zákonom vymedzenú povinnosť garantovať účastníkovi konania obsah základného práva na súdnu ochranu, právo na spravodlivú ochranu jeho práv a oprávnených záujmov. Takýto chybný postup súdu prvého stupňa by nemal naprávať súd vyššieho stupňa, ktorý je spravidla určený na to, aby správne vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Z tohto dôvodu bol krajský súd nútený prvostupňové rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom prvostupňový súd vec znovu prejedná a otázku zániku vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu opätovne posúdi v súlade s vyššie formulovaným výkladom príslušných ustanovení Zákona o rodine.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.